

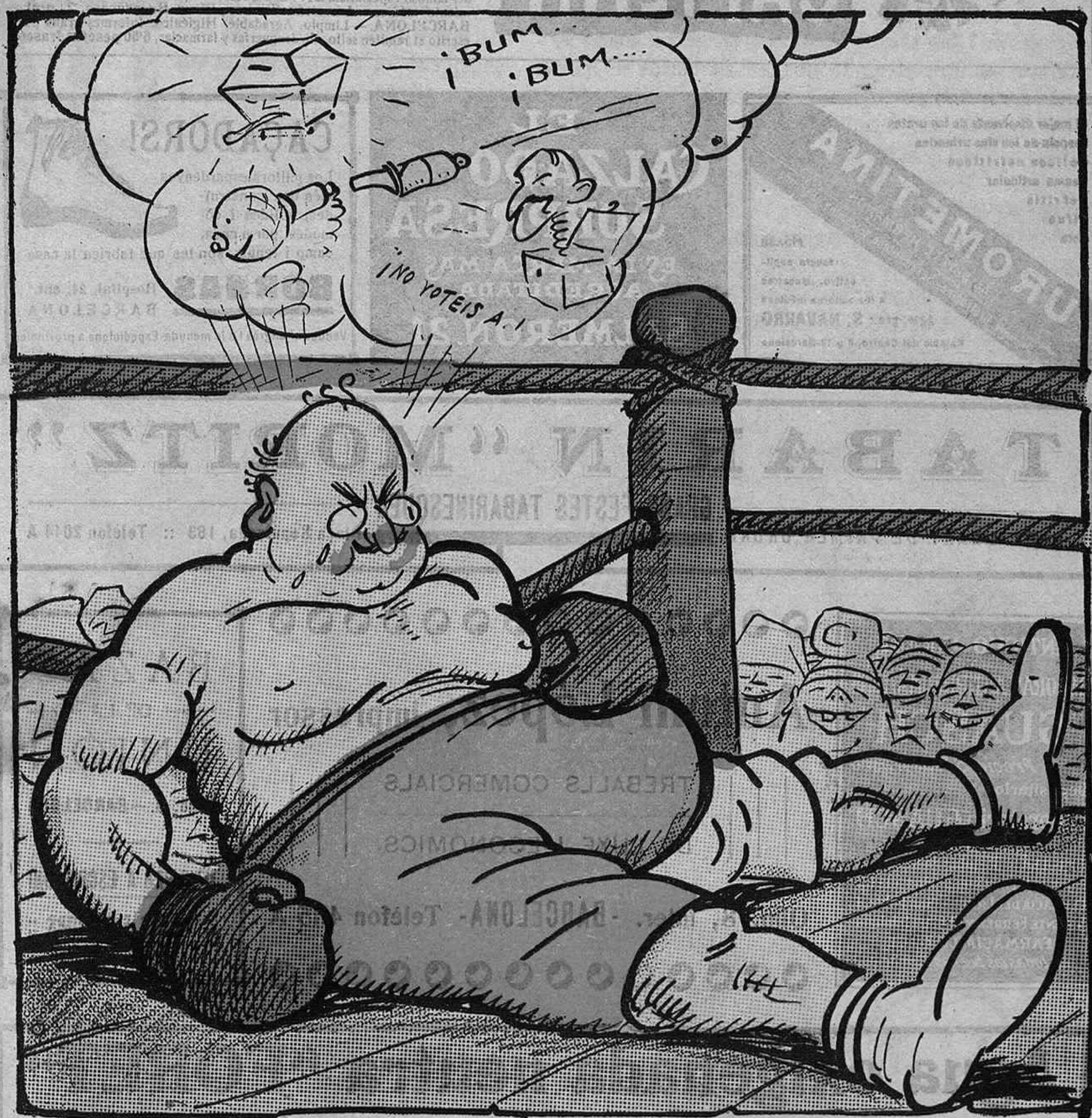
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2044 :: ANY XL

10 cèntims = Atrassats 20

BARCELONA 1.ER DE MARÇ DE 1918

DESPRÉS DEL MATCH

(Vegi's el número anterior)

—Vès,... juraria que he perdut!..

PERFUMES NOVOS amb LOCIONS de "MYRRURGIA"

Calvicies-Caspa - Caida del CABELLO

CAPILAR AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — ¡Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «América Clínica», Plaza Buensuceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

LAMBIOTTE HERMANOS
Sintomas: Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PLDASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos

Agto. gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

EL CALZADO
SORPRESA
ES LA MARCA MAS
ACREDITADA
SALMERON, 21

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.º
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a provincies

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositario:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14.
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

Antoni López, impressor

TREBALLS COMERCIALS

DE LUXE I ECONÓMICS

Olm, 8, inter. -BARCELONA- Telèfon 4115 A

BAZAR
— DE LA —
UNIÓ

Unió, 3. — BARCELONA

ÚTIS PER A ESCRIPTORI

:: TINTES SUPERIORS ::

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

L'AMOR I LES ELECCIONS

INEN un cert encís les eleccions. Els que les confeccionen o canalitzen percebeixen aquella fonda i inquietant impaciència d'un deslliurament. Quan en aquell C. N. R. malaventurat, a la sala de juntes i enfront d'En Pere Corominas que equivocava totes les sumes, esperava els escrutinis, cada vegada que s'obria la porta de la secretaria per a donar entrada a noves actes, me semblava que darrera aquella porta s'infantava una nova vida.

—Això sembla un part—deiem.

Per a el public les eleccions són lo que per a les criatures una capsa de sorpreses. Tenen l'encís de lo inesperat. La ciutat arbitrària mai serva fidelitat i com una femella capritxosa canvia cada dos anys de favorits. Però el diumenge ratificà els seus amors i això m'obliga a persistir en la comparatòria aplicació de l'amor a les eleccions.

La ciutat, com una querida amb seny, pensa que la vida seria molt agradable amb un aimant líric i esborrat. Tant dolents que són i tant que ens els estimem als calaveres, suspirava una senyora. Així les ciutats. Però la vida es dura, els anys passen, precisa una mica d'ordre i de cabals, conservar una poma per a la sed, i això no ho donen els enamorats trapelles. I de la mateixa manera que les amigues cerquen un senyor quiet i acomodat, les ciutats se decanten pels candidats rics i conservadors. Els socis del «Círcol del Liceo» son l'ideal per a les querides i els pobles. Després les unes i els altres tindran el seu «aimant du cœur», s'estimaran les querides als «queridos» i els pobles als republicans, però d'amagat. Si els uns i les altres possessin seny, els senyors del «Círcol del Liceo» no guanyarien mai. No escarmentant, aquests ofereixen els seus presents, descriuen una vida sosegada,

ELS HOMES DEL DIA

M. Morera i Galícia

Francesc Cambó

Albert Rusiñol

Parraroc
El sanyó Batlle

Pere Rahola

Parraroc
Largo Caballero

Marcell Domingo

Pich... i repicó

allunyen les cabòries i les intranquil·litats econòmiques, i les dones i les viles se'ls hi rendeixen amb un concubinatge de conveniència.

Reconeixem que Barcelona ha sabut triar-se els amics. En Pere Rahola, pompós i lliberal; l'Albert Rusiñol, un *gentleman*; En Morera i Galicia, que se sap de memòria tots els versos de Shakespeare i, ail, tots els d'En Campamor; En Cambó, que queda mig senyor acabat i mig «aimant de cœur»; En Narcís Batlle, sossegat, gairebé anònim, que no farà res, ni dirà res, ni se'l sentirà mai. En compensació, En Largo Caballero i En Marcellí Domingo, dos sentimentals. Barcelona, com una dona castiça, a l'espanyola, té l'aimant a la presó. Després de *Els Segadors*, amb lletra composta al Foment, una mica de *Carceleras*.

I En Lerrox cau perquè no ha encertat a ésser ni un veritable senyor, ni un veritable calavera. Ni ofereix tranquil·litat i bons aliments, ni té les arrencades que sedueixen el cor femenívol de les ciutats. Es un amfibi; quelcom així com si un cinquanté acabat volgués obtenir un amor desinteressat i romàntic. Pobre Lerrox! An a mí me fa l'efecte de Don Joan, ja amb els cabells blancs i panxut, volent enamorar amb les mateixes declaracions que quan tenia vint anys. Ignora que les ciutats i les dones no's donen més que als que per elles fan bogeries o els hi ofereixen una unió ben entesa.

Sonatina

EU-ME beguda forteta, que ja en tinc prou de beure aigua per a veure si'm deixondeixo i la puc treure clara. I no és pas que les eleccions ne tinguin la culpa, no. Servidor seguint els preceptes de *La Veu* i sentint-se bon elector, se lleva demati i tot seguit se'n va a emetre, i un cop a emès se fica les mans a les butxaques, com que és diumenge

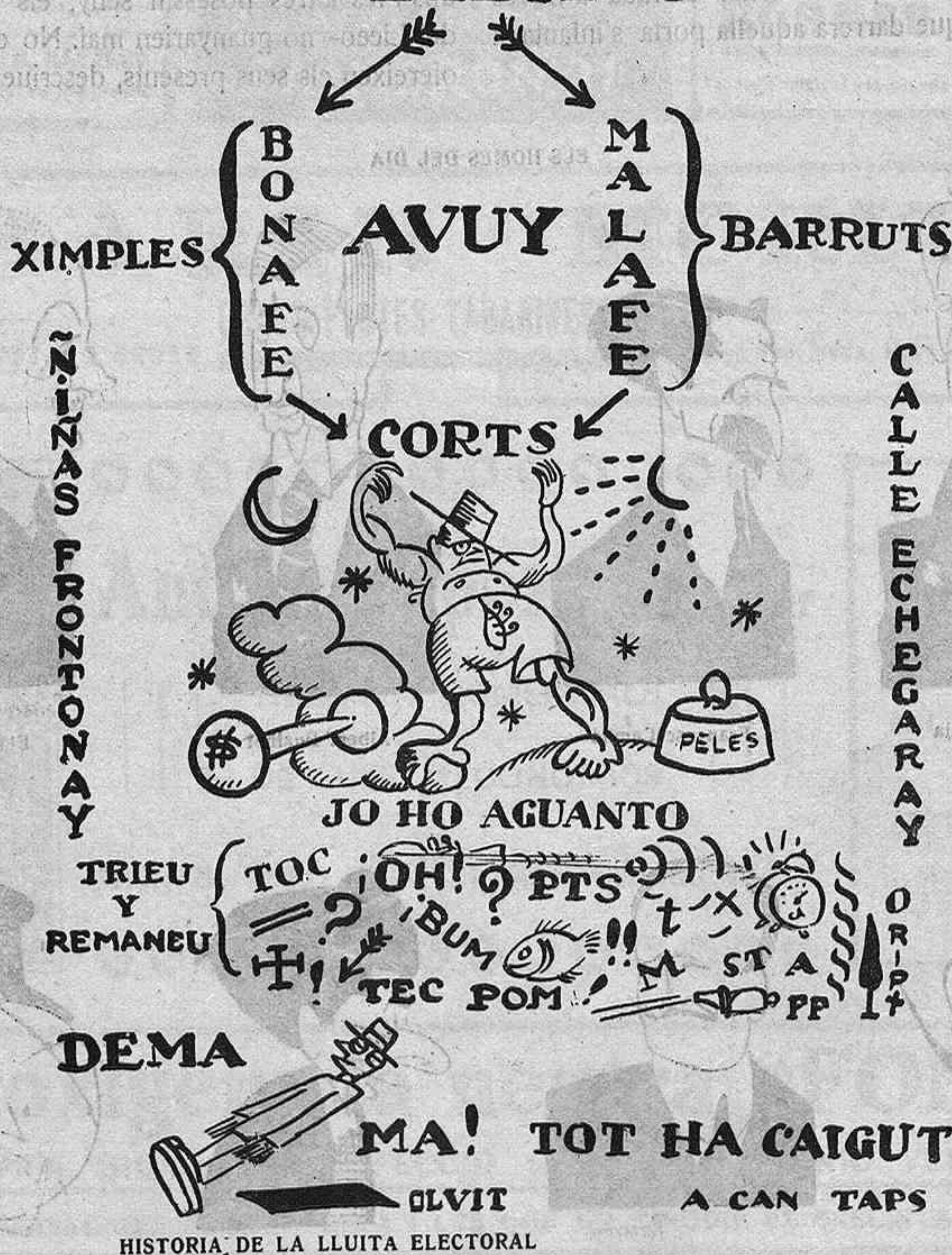
i un dels manaments de la llei de Déu (pot-ser el que compleix més gent) és no treballar en el dia que fa set (si voleu, diem-ne santificar les festes) ja no sé cap on girar-me.

Hom que sí, que se'n va cap a la botiga. Allí les preguntes de consuetut. Qui guanya? Com va? Què sabs? I com que no sabs res, ni com va, ni com ve, t'agafes an el diari més bèstia de Barcelona, que jo ja sé quin és i fa pudor d'àcid prússic.

Molt bé; com compendreu jo feia el paper de l'hom que ha votat i s'avorreix. Mal podia sospitar la febrada, la inquietut, l'insomni que'l destí m'estava cuinant.

Deu-me beure. Doncs sí, ja fa anys, que vaig conèixer a un fulano que venia de ger, que no potterres de l'estràndia pas ésser persona més simpàtica i aparentment més inofensiva. L'única cosa que em feu desconfiar era que una vegada plorà, perquè en un poblet de mala mort, el correu estava instal·lat a casa un espardenyer, o el

ELECCIONS CANDIDATS

PARADOX

HISTORIA DE LA LLUITA ELECTORAL

(Dibuix i text futuristes)

espardenyer a la casa de correus. Després vaig saber que era amic d'un tal Marinetti, però com que ja se'n havia anat, mal podia pensar jo que això del futurisme produís tantes malvestats.

Lo que triguen certs mals i certes malalties en fer l'efecte! Però ail quan el fan, el fan de veres. El poema volador d'En J. M. J. (Jesús Maria i Josep) ja'm va tirar punyalada, aquella serpent de lletres s'entortolligà en ma gola i quan girava els ulls al cel, veia que me l'havien canviat i que era el de la França en comptes del de la nostra dolça Catalunya.

Realment no sabia lo que hi veia, però va sortir l'*Arc Voltaic* i ara si que...

Deu-me beure!

Doncs sí, ara si que no sé on sóc. Diu que la serpent que m'apretava és un poema elegiac, dinàmic i aeri. Diu que un carro li aixafà els ronyons a un tal Folguera, i un taxi se li ficà al melic, i no se què no se on.

Mare de Déu! Mare de Déu on anem?

Creieu que volia parlar en serio dels quadres d'En Miró, perquè em semblava que s'ho valien, però ara després d'aquell italià d'En Torres Garcia? I ca! De totes maneres i això és un dir-vos-ho, si el senyor Miró me regalava un paissatget o aquell, crec que, auto-retrat on riu, no faria escarafalls.

Però vaja, prou. O és que'ns fem vells o és que'ls altres fan el ximple.

Adéu.

M. III

Una senyora que entén amb quadres vells

L'escena passa a Marsella, a casa d'un famós antiquari.

Amb afectada cortesia, excessivament complimentós, semblant més aviat un *cicerone* de gent aristocràtica que un venedor de trastos vells, l'amo de la botiga acompanyava a una senyoraça a visitar les sales dels seus quadres més notables.

La senyoraça era una nova clienta de l'antiquari; una senyora de molt tò, però sobrevinguda; millor dit, enriquida d'ençà que el seu marit havia ajudat molt als al·liats enviant conserves a les trinxeres.

La parroquiana anava, amb els impertinents als ulls, d'un quadre a l'altre, posant gestes de menyspreu com si res no li agradés.

De prompte, s'atura encuriosida davant d'una tela molt antiga en la qual s'hi veia, amb prou feines, una mare-de-déu que's distingia per un delicat somriure als llavis, i que portava, mig embolicat amb el seu mantell, un hermós Jesús-infant als braços; un Jesuset preciosíssim fent ball-manetes i amb una llum blava als ulls que no podia ésser més divina.

—Veu?... Aquest m'agrada!—va dir la senyoraça a

l'antiquari amb un tò de suficiència encantador—Sí, sí... Aquest m'agrada.

—Ja ho crec!... De quina carta se'n val!—exclamà el famós botiguer. I afegí tot seguit—Ja's veu que la senyora hi entén.

—Sí, sí; m'agrada extraordinàriament.

—Es clar. Com que és un Rafael que val cent mil francs!...

—Cent mil francs?... El trobo una mica car, però no hi fa res. Aquesta nit en parlaré amb el meu marit i pot-ser farem fira.

—Està a la seva disposició. Ja's veu, ja's veu que la senyora és intel·ligent...

—Passaré d'aquí uns quants dies i és probable que me'l quedi. Però això sí... per la seva banda voldria que em fés un favor...

—Digui.

—Que preguntí an aqueix senyor Rafael a veure si me'n podrà rebaixar alguna cosa...

C. DE POINTE

La senyoreta torna del teatre i la criada li pregunta:

—Que tal la funció de benefici del primer actor?... Li ha agradat?

—Molt; però... ail... una comèdia més trista!... Afiguri's que hi moren quatre persones.

—Ja m'ho he pensat, senyoreta. Quan aquesta tarde he vist que hi entraven tantes corones, ja m'ho he pensat!

El terrat

Un bon terrat, amics, és bona cosa
si un hom disfruta de salut cabal;
un terrat, no vos merma el capital
si'n sabeu fer bon us, com se suposa.

Passejant-s'hi al istiu, és agradable
la fresqueta, i ensemps veure-hi'l pardal
que juga, pica, i de salt en salt
tan aviat se fadiga com reposa.

I, ara, si'm parreu de l'hivernada,
jo, amo d'un terrat, sols vos puc dir
que entenc sa possessió cosa preuada;

si no fós pel terrat, qualque vegada
tot fredolíc m'hauria d'arrauir,
prò el solei del terrat no'm deix patir.

FERÉSTEC

Un mal aire

Jo no sé, estimat lector,
si com jo t'hauràs fixat
amb els sèrs malalts d'amor
que invadeixen la ciutat.

Però, creu-me que fa pena
veure a més d'un vell xaruc
de bracet amb una nena,
cargolat igual que un cuc,

i a les dones, ja madures,
que amb els joves desnerits,
van pel món fent-se postures,
folls d'amor i embadalits.

Anys ençera, no passava
ni per broma res d'això.
L'home vell no enamorava
a les nenes, no, senyô.

I ara es veuen parelletes
passejant-se plens d'orgull:
ells, amb les orelles dretes,
i elles, pobres, amb pa a l'ull.

Com també es donen molts cassos
de que, joves innocents,
tot badant cauen als braços
de les velles sense dents.

Es això una moda nova
que aquest segle al món ha dut?
Sí, senyors; i és una prova
de que aquest està perdut!

Perquè, vaja, no m'explico
d'una noia l'interès
d'entregar-se al primer mico
que pretèn sè el seu promès.

No veiem tendres noietes
amb la treua i vestit curt,

i xicots amb les calcetes
i... amb la sèba que'ls hi surt,

acostats, cercant la fosca
pel passeig de Sant Joan,
caçant... grills o alguna mosca,
mentres n'hi ha que estàn badant?

Doncs, això, la jovenalla
tota sola no s'ho ha après,
car sabem que la canalla
fa lo que veu fê als demés.

I els demés són els subjectes
que en amors són ja gats vells,
i es demostren certs afectes
al davant d'aquells... cadells.

Res, que avui, homes i dones,
sien joves o d'edat,
de passar bones estones
senten la necessitat,

i s'entreguen amb fal·lera
de l'amor al dolç sport,
fins que cau a la ratera
el dels dos que vé de l'hort.

I no sempre les femelles
són qui reben del carpó,
ja que's porten, moltes d'elles,
l'oli, el bròquil i... el carbó.

Jo, segons mes teories,
no veig la necessitat
de que faci ximpleries
el que's sent enamorat.

Puix, pels jòves són les nenes,
i una vella és... per un vell;
que, passant de cinc desenes
tenim ja dura la pell.

I un marit amb la pell dura
fa passar-li a sa mullê
els set càlzers d'amargura
si un segon no hi intervé.

I la vida es fa insofrible,
i fa fàstic l'està al món,
i, amb franquesa, és preferible
cent mil voltes sè el segon.

Si la dona és cosa vella
i és molt jove el seu marit,
als pocs mesos la costella
sembla un bacallà pansit.

I està clâ, el marit se'n cansa
de menjar bacallà sec
i de passejà una pansa
com un enfitat marrec.

No hi ha, doncs, que dar-hi voltes;
per mi, els temps estàn canviats,
i estàn fent el Carnestoltes
tots aquests enamorats,

que, uns 'sent vells, i altres 'sent joves,
senten de l'amor el foc,
i amb les seves passions noves
ja fa temps que donen joc.

Sí, fa temps, ja, que la flaire
senten tots de casament,
com si'ls 'gués tocat un aire
corromput i pestilent.

I a casar-se, com dimonis,
aquest aire ens els empeny...
Perxò hi han tants matrimonis
sense solta i sense seny!

VICENS ANDRÉS LLOBET

Cançó freturosa

A flor de llavi, animosa
la cançó dolça hi portem
per a l'hora solemniosa
del triomf que assolirem.

A la mà un brot d'olivera
per a oferir al més brau
que en mig de la lluita fera.
proclami l'augusta pau.

En la mirada, serena,
tot el desig que'ns consum
d'una vida folla, plena,
fecondada a tota llum.

En el nostre front altívol
el bès que ha sortit del cor;
en nostre abraç germanívol
la epopeia del record.

La ciutat endomassem-ne
semblant arreu joventut,
i així al món dignifiquem-ne
amb esclats de fortitut.

Avancem per l'ample via
formant en compacte estol,
beneint l'hora del dia
que esplendorós brilli el sol
damunt de la terra xopa,
que en un moment delirant
de cap a cap de l'Europa
ofega avui nostre cant.

SALVADOR BORRUT I SOLEP

Instantània

Voldria trobar-me en un jardí florit,
amb tu vida meua;
juntets dessota l'arbre prohibit,
com Adam i Eva.

Parlar-te'm plauria, del bon gust que té
la poma privada
quan atrets per ella, sens recordar res,
l'haguessim menjada.

I si Déu, per castig d'allí ens despedís,
en nostres quimeres,
pel món buscarem un nou paradís
rublert de pomeres...

Si'ns trobessim sols dins els jardins flo-
quin goig vida meua [rits,
menjant-nos la fruita dels arbres prohi-
com Adam i Eva. [bits,

J. M. PROUS I VILA

Unió republicana

De tots els nous candidats triomfants, siguin republicans, regionalistes o dinàstics, l'August Pi i Suñer és l'únic que ens porta una preclara distinció i en lloc d'iniciar l'eterna marxa vers el conservadurisme de tots els que guanyen, acaba de dir:

—Jo no puc ni anar amb els radicals, ni amb els reformistes, ni amb En Marçal Domingo. Si per algú me decantaré serà pels socialistes. Des de la nostra intransigència nacionalista, hem d'ésser tot lo més extrema esquerra que poguem.

Qui podia sospitar aquesta energia política d'En Pi i Suñer, vivint entre neurones i bactèries? Segurament que an En Marçal Domingo no li deu estranyar. Conten que quan En Pi i Suñer va saber que per Figueres corrien cartes d'En Marçal Domingo pregant se votés an el candidat radical, s'indignà. En Marçal Domingo també li havia escrit, també li havia promès ajuda! Agafant el telèfon, truca a la redacció de *La Lucha*.

—El senyor Domingo?

—Qui direm que el demana?

—En Pi i Suñer.

En Marçal Domingo acudeix.

—Sou En Domingo?

—Sí.

—Jo En Pi i Suñer.

—Què voleu?

—Res. Sou un...

Aquí un calificatiu zoològic.

En Pi i Suñer penja l'auricular immediatament, tornant a la seva propaganda.

La sort

La victòria de Figueres ens ha fet pensar amb En Salvatella.

El dia abans de la proclamació de candidats fruïa com un gran senyor de les delícies del Palace Hotel. Un amic, nostre i d'ell, l'interpel·là sobre la seva elecció i En Salvatella, rient amb displicència, li confessà que an aquella hora no sabia res, lo que se'n diu res, del districte on lluitarà, ni de si sortiria per l'article 29. En Romanones, gran elector, segurament que no ho ignorava. A Daimiel oposaven resistència; per Valdepeñas no era possible...

A l'endemà tornaven a trobar-se En Salvatella i el nostre amic. En Salvatella, amb un diari a la mà, li anuncià la seva elecció:

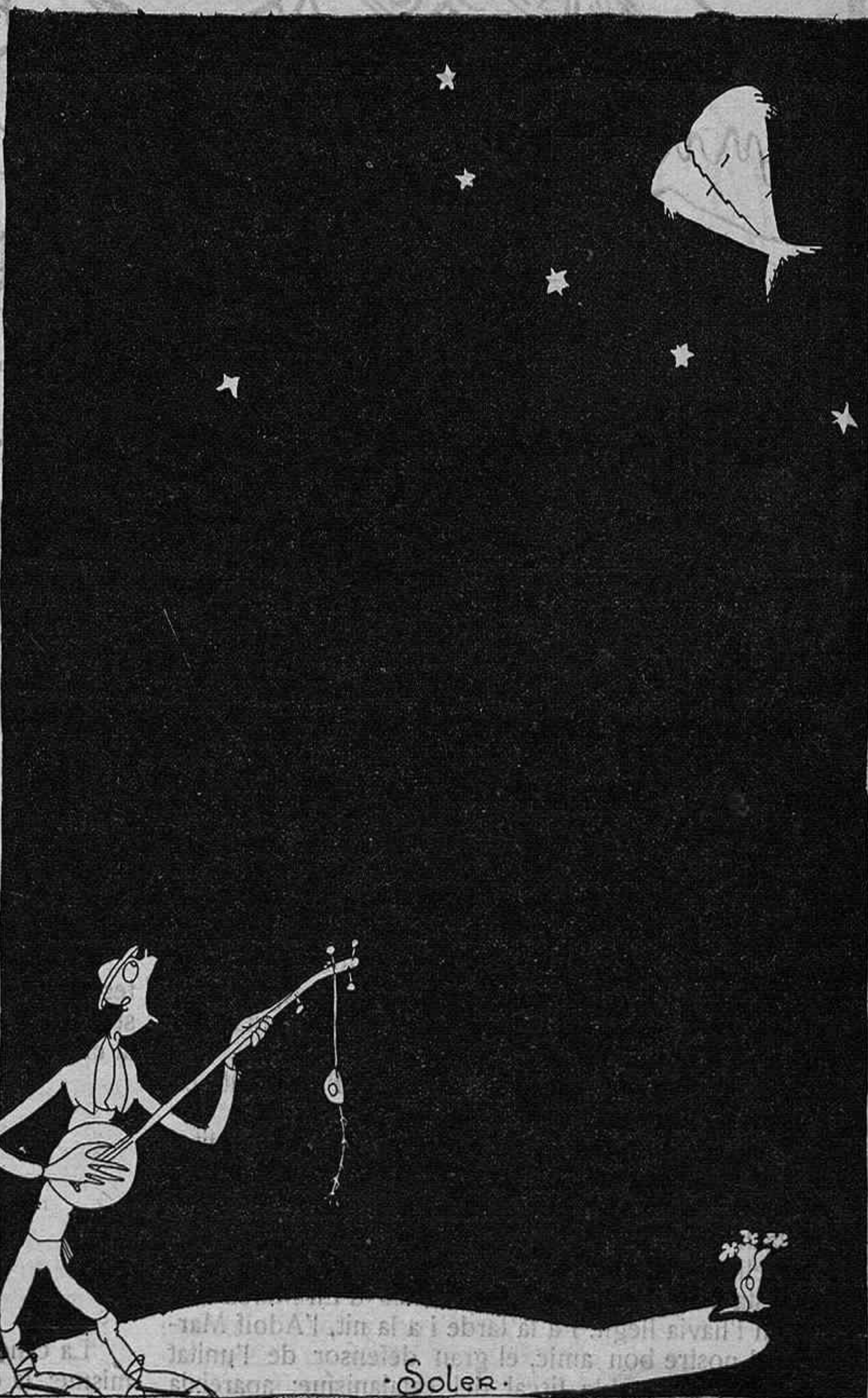
—Mira, he sortit diputat per Pastrana i per l'article vintinou.

I començà a riure francament, davant d'aquella elecció fantàstica.

Una broma pesada

En els diaris han aparegut unes gasetilles estranyes que han excitat la curiositat dels públics i els habituals dels cines. «El governador—deien les gasetilles—ha prohibit que en certes pel·lícules se posin als personatges noms de persones conegudes».

Era el resultat d'una mala broma. Figureu-vos que en una pel·lícula, *La loca del Monasterio*, apareixia un d'aquests homes maquiavèlics i sense cor que se dedicaven a deixar darrera seu una estela de crims miste-

CANÇONS SENTIMENTALS

“El plany”

APLEC ELECTORAL

riosos. El protagonista de *La loca del Monasteric*, guanyava en bogeria dramàtica al de *La mano que aprieta*. Matava, robava, violava, estimbava carruatges, feia abortar!... El bon públic cinematogràfic sentia espontàniament una ràbia íntima, des de la foscor de les butaques, contra aquell home diabòlic.

Però aquell home amagava el nom. Finalment, en una visita se decideix a trencar l'incògnit. Treu una targeta, l'entrega, i en el llençol, apareix, sol, engrandit i escandalós, el nom del malfactor. Aquella fera humana portava, oh sorpresa horrorosa, aquest nom: «Adolfo Marsillach»!

Aquell dia s'havia repartit per tota la ciutat, una fulla lerrouxista amb l'extracte d'un article d'En Marsillach. Tot-hom l'havia llegit. I a la tarda i a la nit, l'Adolf Marsillach, el nostre bon amic, el gran defensor de l'unitat espanyola, l'implacable fiscal del catalanisme; apareixia en tots els cines, com a protagonista de crims esgarri-fosos.

Era la venjança de la «Lliga». A l'endemà els radicals perdien les eleccions.

El governador ha conminat a les empreses amb fortes multes si aquestes bromes excessivament pesades seguien. Per alguna cosa En Marsillach tenia tanta ràbia al cine com al catalanisme.

La cançó trista

La cançó trista és la vella cançó de l'incurable pessimisme; la que troba, dintre totes les manifestacions de la vida humana, un regust agrós, amarg; la que deixa als llavis una salabor verinosa i al cervell la pausa dels

Els triomfadors o La colla de Sant Madrid

paralítics. Es l'aixecable cançó de revolta imperiosa, desesperada, roncosa, davant la qual s'hi dreça la baixesa i l'injustícia. Es la cançó que cap home, digne d'ésser home, no pot evitar de cantar-la quan el misteri de les coses li sembla inexplicable, quan les grapes del món se li claven a la gorja i quan heu esment de que és un ser sense raó d'ésser. Es la cançó que alguns entonen fins al suïcidi i que tot-hom ha cantat, al menys una vegada, abans l'edat de les supremes resignacions, de la volada dintre una creença acceptada, de fondre's dintre una aclaparanta i silenciosa desfeta o, en definitiva, de raure en un consolador nihilisme.

Aquesta vella i sempre nova cançó, cada hù té el dret i quasi el deure de cantar-la, quan li toqui. Pot-ser, la vida, no té altre punt essencial, o altre final, que cantar-la.

F. D'EGARA

Aquest número ha passat per la censura militar

Història d'En Melcior Garra

la casa anaven arribant comares, la viuda després de fer una mica el ploricó en obsequi de cada una se lamentava de la situació en que la deixava la irreparable desgràcia. No és que el difunt fos cap portento ni molt menys, però vaja, encara que la taverna el tirés bastant més de lo convenient i li agradés jugar-se una

pesseta a la sota contra l'as, un home a casa sempre és un puntal i un puntal és un descans.

Assentien les veïnes i conformes totes en aquest punt se pensà en els detalls del enterro; seria com tots o quasi

com tots els enterros que's celebraven al poble, hi anien homes i dones i el capellà; també tenia d'anar-hi En Melcior i això és lo que més preocupava a la pobre mare. Perquè, com hi aniria sinó tenia més roba que la espellifada que duia, ni més calçat que aquell troç d'espardenyes. No sabia pas com fer-s'ho.

Una de les congregades tingué una idea salvadora i dient: Veiam, espereu-vos un moment que vaig a veure si ho arreglo, amb quatre salts se presentà a casa de l'alcalde. Aquesta primera autoritat feia pocs dies havia perdut un fill únic que era tota la seva il·lusió, al que de tant estimar-lo malcriava i al que feia anar més mudat que un Sant Joan de processó.

Arribada a lloc doncs, digué: Ave Maria, preguntà: Se pot entrar? li respongueren: Sense trucar, i se trobà davant de la senyora alcaldesa.

—Déu la guard, senyora Antònia, com segueix?

—Com voleu que estigui Marieta, hi han coses que una mare no les pot pair i jo no'm treuré del pensament an aquell àngel de Déu, no me la puc empassar aquesta desgràcia.

—Resignació, senyora Antònia, resignació. Ara és al cel.

—Aviat és dit això, ell també m'ho diu quan me veu amb els ulls com uns tomàtecs de tant plorar tot el dia o al sentir-me sospirar en les foscs de nit quan som al llit. Però jo li contesto lo mateix que a vos: Aviat és dit això, no és que tu no l'estimessis, no, és que per això del sentiment i del recordar homes i dones som de llei molt diferenta.

—Ja te raó.

—Es lo que li dic, Marieta, vosaltres els homes vos distreieu més depressa, tu per exemple, amb la feina de l'Ajuntament, l'anar a ciutat, els tractes amb els parcers i una mica de cafè i una estona de manilla vos esbargiu i vos distreieu i escampeu les boires negres; nosaltres no, tot el dia a casa on encara hi ha senyal de les petjades del mort, és més difícil que oblidem, sobre tot quan aquí hi ha un cartipaç, allí una joguina, i el llit i els vestits que duia... A cada objecte sembla que t'obrin les aixetes del plorar.

—Doncs sí, amb quelcom relacionat amb aquell angelet, millor, amb els vestits d'aquell angelet, venia una servidora.

—Vos direu Marieta.

—Doncs si, ja deu saber que s'ha mort En Garra.

—No, ah! vui dir sí, vaig sentir tocar a morts i la Ció m'ho digué. Crec que la beguda, eh?

—Naturalment, hi han coses que duren fins que s'acaben; pobre Dolors, tant patir, per a trobar-se ara sola i desemparada sense més company que aquell bordegaç d'En Melcior. Es una desgràcia. Però veurà és fill del finat i sembla que l'hauriem de portar al enterrament.

—Es clar.

—El mal és que no té un fil de roba més que els quatre parracs que porta a sobre, ni més calçat que unes espardenyes que ja obren boca. Amb això jo he pensat, pot-ser la senyora Antònia voldria afavorir-los amb un vestidet d'aquell angelet i aixís aquest bordegaç d'En Melcior podria acompanyar i despedir a son pare d'una manera decorosa.

—I heu pensat bé, espereu.

La senyora Antònia sortí i al cap d'un moment tornà a aparèixer amb un farcell de roba i unes sabatetes de xarol amb gran llaçades.

—Teniu és l'últim que portà, jo volia enterrar-li, però

son pare el volgué vestit de blanc. Aquí ho teniu, sabates i gorra i tot.

—Mercès senyora Antònia, mercès per la caritat.

—I ara, mireu si puc, demà jo vindré a vestir-lo, això me farà plorar, ja ho sé, però ho durà tot en son lloc.

—Repeteix.

—Aneu, aneu.

I la Marieta feu sa entrada a càrrec de Melcior amb un vestit de mariner, unes sabates de xarol i una gorra que amb lletres daurades deia: «Pelayo».

R.

ROMEÀ

A l'últim, després d'uns quants aplaçaments, cosa que sempre perjudica a l'autor que estrena, encara que la causa d'aqueixes ajornades siga l'exquisida cura artística del mateix autor, com en el cas present, varen donar-nos, divendres, al «Romea», la primera de *Figaro, o la dama que s'avorria*, comèdia de don Adrià Gual. I heu-vos-aquí una obra que estaria de primera... si estigués bé. No sé si ens entenem?... Heu-vos-aquí una obra ben pensada, d'assumpte originalíssim, de delicada concepció; però que ha sigut estafeta, rebregada, mal està el dir-ho, per unes mans inexpertes; i és trist que aquestes mans siguin les del propi Gual. Es inaudit això de que un pare masegui barbrement a una criatura filla seva, oi?... Doncs això és lo que ha fet l'autor de *Misteri de dolor* amb la seva darrera producció.

Argument?... Es poca coseta, però és molt humà i està molt bé. Una senyora rica, viuda, que obeint la darrera voluntat del seu difunt marit, viu reclosa en son palau, acaba per avorrir-se i l'avorriments li dóna crisis agudes, de les quals ne sofreixen tots els servidors que la volten. El seu metge, un senyor molt entenimentat, el més entenimentat de la comèdia, la ben aconsella, i un dels consells que li dóna per a aplacar-li els nervis és fer girar de cara a la paret un retrat de *Figaro*, que amb el seu posat burleta sembla mofar-se de la dama, cosa que exaspera a l'avorrida senyora. Un cop fora el doctor, es presenta l'esperit de *Figaro* a temptar-li el seny; el mateix *Figaro* del retrat amb el mateix posat burleta, salta del quadro, fuig del marc i aleshores, diable com és, mefistofèlic en el ram dels amors, és ell qui aconsella i dirigeix a la dama, que's deixa enredar pel *barberillo*. I el consell que li dóna és distreure's jugant a l'amor amb el més modest i el més rústeg dels seus servidors: amb el jardiner. Això és el primer acte, i no em negaran que la cosa és molt bonica. Davant d'aqueix magnífic començament, calia esperar una sucosa comèdia, però la veritat és que en l'obra ja no hi passa res més d'interessant. Tot el segon acte l'omplen escenes de discreteig, algunes de pobre inspiració i altres de dubtós efecte artístic; repeticions sobre el mateix tema que's fa pesat i cançoner. Sols cap al final, té aquest segon acte algun valor artístic, perquè hi ha notes d'emoció i de plasticitat. I vé després el tercer, que és tot ell una lamentable equivocació. Per a dir-nos que la dama que s'avorria acaba per casar-se amb el seu servidor, el rústeg jardiner, ens presenta l'autor una serie de quadros plàstics, muts, frets i gens artístics, amanits amb un monòleg de *Figaro* plè de disquisicions filosòfiques, que no hi ha manera d'interessar al públic. Es una llàstima!... Es una llàstima que una obra

que comença tan bé, acabi tan malament. Si En Gual hagués resol tot això en un sol acte, si després dels consells de *Figaro* a la dama, aquesta conquesta al jardiner i acaba la comedieta amb la darrera escena del primer acte i unes paraules de *Figaro* al tons, ens hi juguem un peixet que l'obra obté un èxit sorollós.

La presentació fou excel·lent, i l'interpretació molt notable per part de la senyora Baró (Emilia) i molt discreta per part del senyor Giménez.

Per a avui, divendres, s'anuncia l'estrena d'un sàinet de costums, en un acte dividit en dos quadres, *Glorios Sant Medt o la Colla dels Tivats*. En aquesta obra, que té caràcter d'actualitat i és original del nostre amic En Josep Burgas, hi prenen part quasi tots els elements de la companyia, dirigits per N'Enric Giménez.

NOVEDADES

Les funcions de la companyia d'opereta, procedent del «Cómico», se veuen molt concorregudes i els aplaudiments s'hi fan sentir de valent. *La duquesa del Tabarin* agrada bastant. I ara, per a acabar de fer el pes, s'ha reforçat el quadre de companyia amb el notable tenor Guitart, que debutà dimecres amb *La Generala*.

NUEVO

Res de nou fora del titol. Ahir, dijous, degué tenir lloc el benefici de la simpàtica actriu Pepeta Valero, representant-se la celebrada obra *Educació de príncep*. Ja suposaran que la festa fou un triomf per a la beneficiada.

Un important vodevil hi ha en cartera, a punt d'estrenar-se: *El vel de la núvia*.

CÓMICO

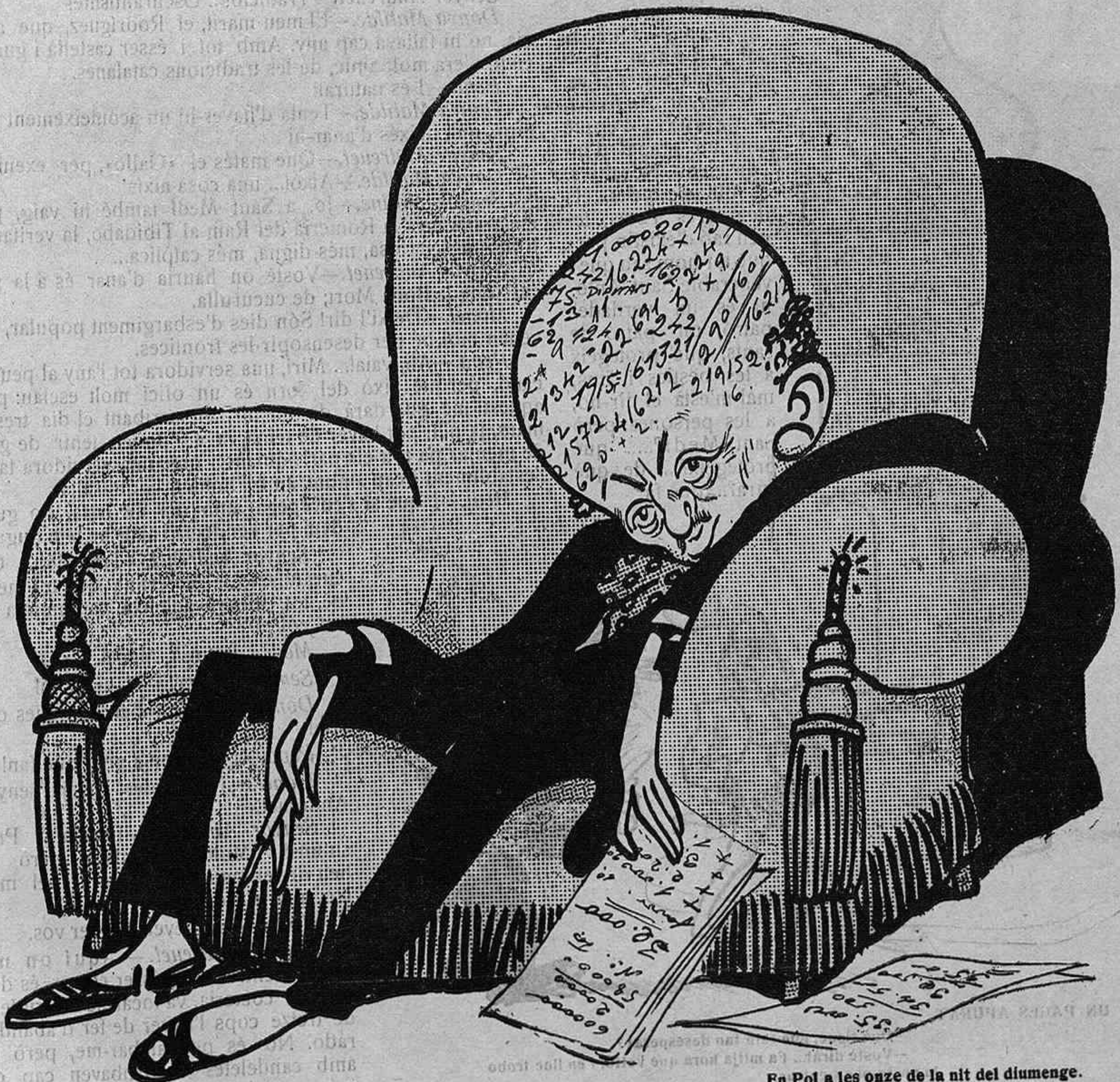
El debut de la companyia catalana del «Novedades» fou un gros aconeteixement. Tant en la famosa *Terra baixa* com en el no menys famós sàinet «*Gente bien*», els actors d'En Borrás feren veritables proeses.

Estrena, per ara, cap. Van reproduint-se les obres de més èxit estrenades al carrer de Casp... i ve't-ho-aquí tot.

ESPAÑOL

Per a avui s'anuncia l'estrena d'un nou vodevil: *Buscant una piga o la banda de la careta verda*, obra detectivista... i sicalíptica, naturalment.

El *Souper-tyngo*, sàinet d'En Santiago Rusiñol, està anunciat per a dijous que vé. D'una cosa i altra tindrem el gust de parlar-ne en els números corresponents.—L. L. L.

UN "VÍCTIMA" DE LES ELECCIONS

En Pol a les onze de la nit del diumenge.

"Glorios Sant Medi o La Colla dels Tivats"

SAINET D'EN JOSEP BURGAS

UNA ESCENA DEL PRIMER QUADRE

Medi. — Ha llegit, donya Matilde? Fins al Poble Sec i a la Barceloneta s'organitzen colles aquest any.

Donya Matilde. — Oh! Si és una bogeria!

Senyor Andreuet. — I per què aqueixa afició?... Jo voldria que'm diguessin: per què s'hi va a Sant Medi?

Medi. — Aquest que vé els ho dirà.

Senyor Moliné. — Reno! En Manel de la colla de «Els Guapos».

Donya Matilde. — Mireu-se'l, que va mudat!

Manel. — Bon dia tot-hom!

Senyor Moliné. — Bon dia.

Pepa. — Ai, el meu fillol!... que pinturero vas!...

Manel. — Bon dia, padrina.

Senyor Andreuet.
— Tu, abanderado: perquè hi vas a Sant Medi?... Ja veureu com no respón.

Manel. — Què sé jo!... Hi anem... perquè cada any s'hi va.

Senyor Andreuet.
— Veieu?... Perquè sou un grapat d'inconscients. Nosaltres, és dir, els meus, els dels Tres Toms, tenen raó d'existir, perquè tot-hom sab que'l venerable Sant Antoni és un verdader patró, un patró de sants, que protegeix a les besties i, fins, mal m'està el dir-ho, a les persones; però Sant Medi?... què protegeix?... de què cura?... què fa?

Donya Matilde. — Calli, 'calli, heretge!... Sant Medi! Ni Lurdes, ni Roma, ni Terra-Santa ni aquell cúralo-todo del flare de les tres l'efes el guanyen en miracles.

Pepa. — Miracles, dieu?... Si precisament d'aquí vé l'origen de la festa. No ho heu sentit contar mai?... No? Era un forner de Gràcia, com ara el meu marit. Molt guapo!

Medi. — Gràcies.

Pepa. — Molt guapo, però tenia un mal lleig i va fer una prometença a Sant Medi. Al curar-se va anar a l'ermita amb la família. — Allò era un recó de món aleshores! — Però ai! hi van disfrutar tant, hi van posar tants pams de greix, en van fer tantes alabances, que cada any per la diada hi tornaven i s'hi afegien més amics, més veïns, més famílies fins que van ésser masses... Un any se van barallar i l'any següent varen formar-se dos bandos: els de la bandera vella i els de la bandera nova. D'aquí vé l'origen de l'aplec i de les colles.

Senyor Moliné. — Compri els goigs i li sabrà l'història gloriosa. On s'és vist, venir aquí a desprestigiar-nos el sant!...

Manel. — Jo no ho sé. No li he mirat la fulla de serveis. No més sé que era pagès del Vallés i que ara fa de sant en una ermita molt caia, al mig d'un bosc molt salau, que hi van noies maques, que s'hi balla i s'hi riu i això em basta.

Pepa. — Es una costum, i s'ha de seguir, no hi ha més.

Senyor Andreuet. — Tradició!... Oscurantisme!

Donya Matilde. — El meu marit, el Rodríguez, que al cel sia, no hi faltava cap any. Amb tot i ésser castellà i guàrdia civil, n'era molt amic, de les tradicions catalanes.

Pepa. — I és natural!

Donya Matilde. — Tenia d'haver-hi un aconteixement molt gros, que deixés d'anar-hi

Senyor Andreuet. — Que matés el «Gallo», per exemple?

Donya Matilde. — Això!... una cosa aixís!

Senyor Moliné. — Jo, a Sant Medi també hi vaig, però m'agrada més la Romeria del Ram al Tibidabo, la veritat. La trobo més seriosa, més digna, més catòlica...

Senyor Andreuet. — Vostè on hauria d'anar és a la processó de la Bona Mort; de cucurulla.

Manel. — Deixi'l dir! Són dies d'esbargiment popular, que venen mol bé per desensopir les frontices.

Pepa. — Ah, vaia!... Miri, una servidora tot l'any al peu del canó, perquè això del forn és un ofici molt esclau: però aquest me guardarà de mentir, en arribant el dia tres de mars, ja n'hi pot haver de feina, ja en poden tenir de gana de menjar pa tou els parroquians, que una servidora tanca l'establiment i cap amunt, amb l'home i la quitxalla.

Medi. — I que si s'ençepega amb dia de festa, ho guardem per l'endemà i aixís ne fem dugues.

Senyor Andreuet. — Tradició!... Oscurantisme!... Advertint, que tot me va bé, tot, menys aqueixa pantomima de les colles.

Medi. — Ja tiren, Manel.

Senyor Moliné. — Ai, ai, ai, ai!

Donya Matilde. — Ben boniques que són!

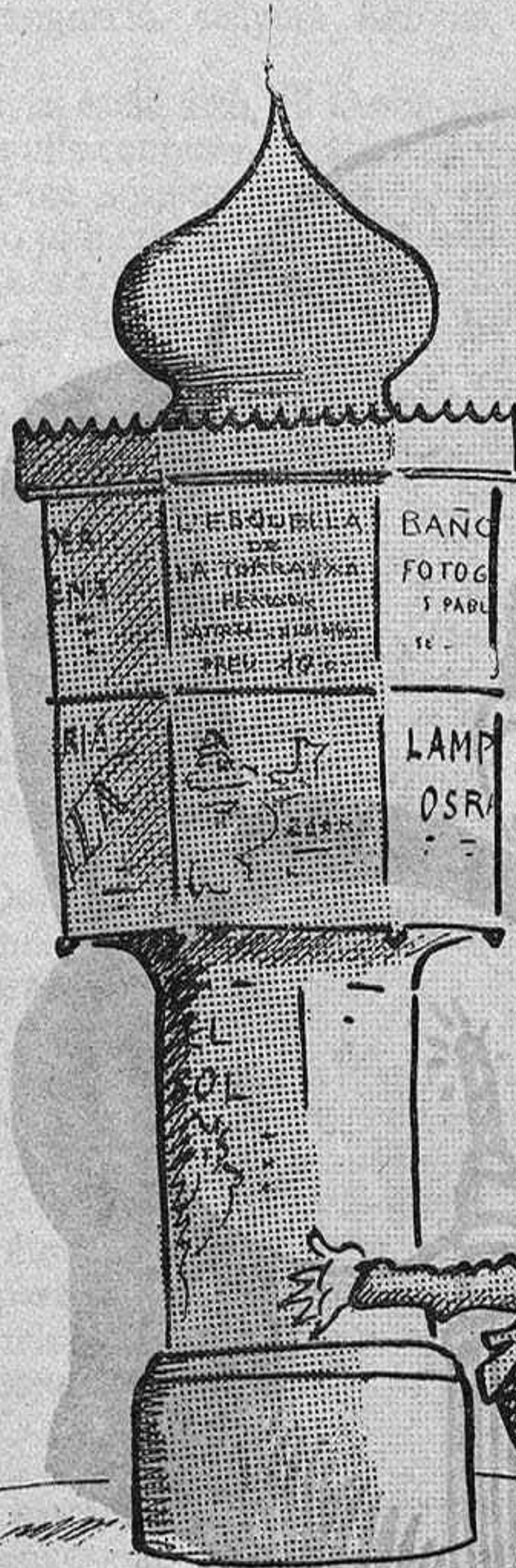
Pepa. — I tall!.. forsa goig que fan!

Manel. — Tot això és enveja, senyor Andreuet.

Senyor Andreuet. — Enveja?... Presumits!... Molta fatxenderia però us heu de fer aguantar el cavall pel morro, per por de caure.

Manel. — Ho deveu dir per vos.

Senyor Andreuet. — Aquí on me veieu, mentres vaig ésser cotxer, és dir, amo de cotxeria, va tocar-me la friolera de tretze cops l'haver de fer d'abanderado. No és per alabar-me, però ni amb candeltes en trobaven cap de més apte ni més bon moço.

UN PAGÈS APURAT

— Què tiene, que està tan desesperat?

— Vostè dirà!... Fa mitja hora que volto, i en lloc trobo la porta per a entrar.

—Oi que amb la cara se li veu que ha perdut?
 —Per quin districte anava?... pel setè?...
 —Pel set i mig.

ESQUELLOTS

Manel.—A quina edat se us va morir l'avia?
Senyor Andreuet.—Deixem els morts en pau. Si ella fós aquí no'n treuria ni una malla. Tretze vegades als Tres Toms, tal com sona.
Manel.—Ja són toms.
Senyor Andreuet.—Mira: tres per tretze, trenta nou.
Manel.—Us devia rodar el cap?
Senyor Andreuet.—Però, Sant Antoni em valgal... Allò eren toms, i gràcia, i magestat en el montar, i luxe en els guarniments. Això és una paròdia indigna! Es clar,... de què us ha de venir?... Què sabeu vosaltres de menar una bèstia amb circumstàncies? Tot gitaneria andalusà!...
Manel.—Sandunga catalana, voleu dir.
Senyor Andreuet.—Romanços!... Els homes, a la cordoba i el bestia a la Jerezana!... Molts flocs, molt vellut vert, molta roba bona, molts carmetlets, molts poms de violes, però d'etxures mascles com les nostres, de *talante varonil*?... ja hi pot pujar de peus, senyora Pepa, no'n corren per les romeries.

Naturalment que a Barcelona no's va posar a la pràctica la ordre del ministre de la Governació, fent tancar les tavernes el dia de les eleccions.
 El senyor González Rothwos va fer molt santament en no secundar aqueixa ordre.
 Com que aquí els electors ni cobren dels cacics ni s'emborratxen... no hi havia per a què.
 El ministre de la Governació deu creure's que tot està podrit a Dinamarca.
 I s'equivoca de mig a mig.

Les làmpares elèctriques de l'alumbrat públic porten ara un lleteret que diu: «Es robada».
 I els forasters se'n estranyen.
 Se'n estranyen, però pensen:
 —Són robades, però ja veureu com als barcelonins els les faran pagar per noves.

Un quinto dels de la nova fornada se presenta a casa d'un lampista.
 —Vol fer el favor de vendre'm una bombeta elèctrica?
 —De quina Companyia?
 —Pues... de la tercera!

Dissabte passat, un dia abans de les eleccions, els operaris de la casa Pich varen testimoniar en públic, per mitjà de la premsa, el seu profon agraïment per havè'ls-hi sigut augmentat el sou.
 Trobem que's varen precipitar.

LA PROTESTA DELS PEIXOS

— Senyor batlle, això no pot anar!... O vostè fa matar vedelles i moltons com abans, o nosaltres no podem viure.

Perquè ara, després de la derrota, és capaç de rebaixar-los-hi.

Tot sovint se llegeix ara en els diaris una nota informativa del Govern civil, que porta per títol:

«Llegada de subsistències»

I un hom no pot menys de preguntar-se:

A quina hora deuen arribar?

Per quina estació arribaran?

Si un hom ho sapigués, les aniria a rebre.

La subscripció pública oberta per l'Ajuntament a favor de les cantines populars en projecte, ascendeix a cinquanta mil pessetes.

Ja ho veuen amb quina abnegació intenten els poderosos matar la fam dels pobres!

Ansia, generosos!... Deu mil duros!... Una mica menys dels que haurien llençat pel Carnaval, si aquest any hi hagués hagut en realitat Carnestoltes.

En Lerroux, després de la derrota, va fer un discurs al pueblo.

— Si algúien se atreveix— diu que va dir— a mofarse de nuestro fracaso, escúpide al rostro.

Alto, don Alacandro!

Per a escupir al rostre del seu pitjor enemic, no té que fer sinó tirar l'escupinada enlaire.

El paper dels antiquaris va més en alça cada dia.

Ara mateix s'ha obert un establiment d'antiguitats, al carrer de la Corribia, propietat dels nostres amics Costa i Jordà i no sabem si alguna companyia, que és un model de botigues en el gènere.

Té per nom «El Camarin», i allí hi trobaran els intel·ligents, aficionats i profans tota mena de coses artístiques de tota mena de segles.

Per molts anys i bona venda de Murillos.

Diu una nota oficiosa de l'Ajuntament:

«La Biblioteca del Estado de Illinois (Norte América), se ha dirigido al Ayuntamiento pidiendo ejemplares de publicaciones municipales.»

¿Què rediable han d'aprendre els yanquis de les nostres costums consistorials...?

S'hauran equivocat de pis...?

Hi ha un carrer modern, a Barcelona, qual nom sembla que porti *jettatura*. És el carrer dels Jocs Florals. Ja ho veuen, un nom tan poètic.

Fixin-se en la secció de successos dels diaris i veuran que quasi bé no hi ha dia que al carrer dels Jocs Florals no hi passi una tragèdia: robaments, crims, desgràcies de tota mena.

Proposem al Excel·lentíssim que se li canviï el nom. Que d'ara endavant se'n digui «Calle del Cine».

No els sembla que estarà més en caràcter?

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

Edicions populars d'**En Santiago Rusiñol**

OBRA NOVA

En Josepet de Sant Celoni

Novel·la picaresca

Un tom de 260 planes: **1'25** pessetes

Edició de paper de fil, relligat especial: **5** pessetes

J. BURGAS

FLOR DE PICARDIA

Versos d'amor i de pecat

Un tom Una pesseta

J. BURGAS

Llaminadures del cor

Un tom 50 cèntims

J. BURGAS

EL LLIBRE DELS PETONS

AMORETES A CAU D'ORELLA

50 cèntims

J. BURGAS

FRUIT D'AMOR

Un tom 2 pessetes

J. BURGAS

Possigolles fines

Anècdotes salades

Un tom 50 cèntims

ESPAÑOLES ILUSTRES

Prat de la Riba

con un prólogo de

FRANCISCO CAMBÓ

Un tomo 4 pesetas

DICCIONARI

Català - Castellà

Castellà - Català

PER

A. ROVIRA i VIRGILI

Un tom

10 pessetes

EL CONSEJERO

DE LOS ENAMORADOS

NUEVO MÉTODO DE REDACTAR

Y ESCRIBIR CARTAS AMOROSAS

Un tomo

Una peseta

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA
PRIVADA — SUS DEBERES,
SUS PLACERES LEGÍTIMOS

Un tomo Una peseta

AVIAT

SANTIAGO RUSIÑOL

LA CASA DE L'ART

ADRIÀ GUAL

Hores d'amor i de tristesa

FREDERIC PUJOLÀ

En el repòs de la trinxera

SANTIAGO RUSIÑOL

"SOUPER TANGO"

AVIAT

DOCTOR BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

CARTILLA HIGIÉNICA PARA
: LOS RECIEN CASADOS :

Un tomo Una peseta

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ELS CONSEQÜENTS

— Què dirà ara el teu pare, havent perdut l'elecció?
— Dirà... que'l facin soci de la «Lliga».

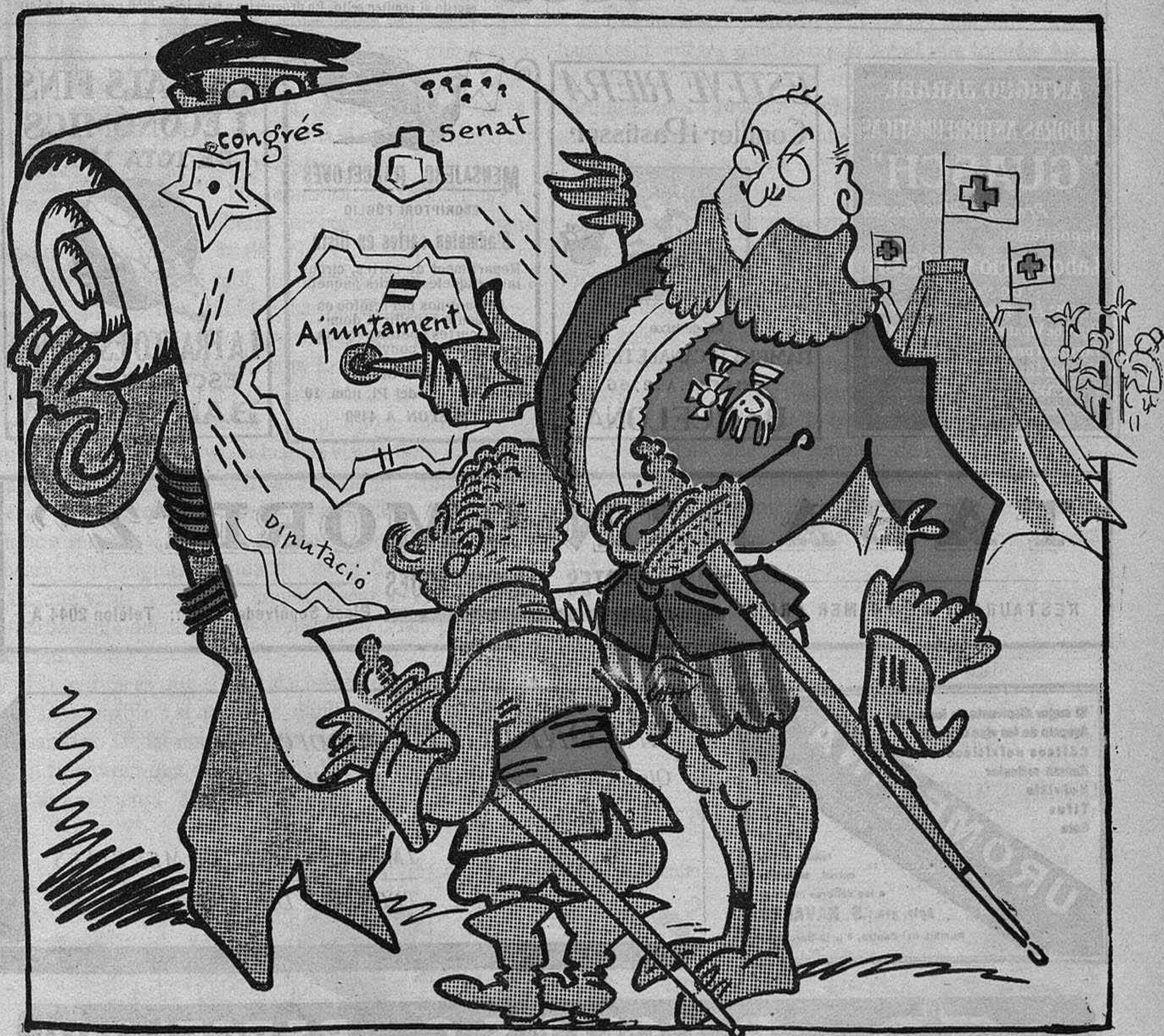
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2045 :: ANY XL

10 cèntims = Atrassats 20

BARCELONA 8 DE MARÇ DE 1918

EL GENERAL LERROUX ALS HOMES DEL SEU ESTAT MAJOR

—Ja no'ns queda més que aquesta *fortalesa*, i hem de mirar de defensar-la.